

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Timofti Vladimir

Judecători - Cobzac Elena și Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către reprezentantul legal al inculpatului – Bîrca Eugenia prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Bîrca Anton Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 14.021.2018-08.07.2019;

2. Instanța de apel: 24.10.2019-04.12.2019;

3. Instanța de recurs: 13.03.2020- 01.07.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08 iulie 2019, Bîrca Anton Xxxxx a fost absolvit de răspundere penală la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Codul penal și s-a aplicat față de acesta măsura de constrângere cu caracter medical - trimiterea lui la tratament prin constrângere cu supraveghere obișnuită în Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău. Acțiunea civilă înaintată de succesorul victimei, Onofraș Alexandr către Bîrca Anton, privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei, s-a respins ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că la 10 iulie 2012, aproximativ la ora 16:00, pe traseul R - 6 (Chișinău - Ialoveni), în direcția or. Ialoveni, la km 0 + 300 m, motocicleta de model xxxxx fără n/î condusă de Onofraș Andrei s-a tamponat cu mijlocul de transport de model xxxxx cu n/î XXXXX, condus de Bîrca Anton, care a început efectuarea manevrei de schimbare a direcției spre stînga, fără a se asigura dacă pune sau nu în pericol alți participanți la trafic, iar ca rezultat al accidentului rutier, Onofraș Andrei a primit leziuni corporale grave, în urma cărora la 23 iulie 2012 a decedat. În cadrul urmăririi penale s-a stabilit că la 10.07.2012, ora 16:00, Bîrca Anton, în timp ce conducea mijlocul de transport de model xxxxx cu n/î XXXXX, pe traseul R-6 (Chișinău - Ialoveni), în direcția or. Ialoveni, la km 0 + 300 m, ignorând și încalcînd regulile de securitate a circulației rutiere și anume: art. 39 pct. 1) al RCR, care prevede că „înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic”, art. 42 pct. 2) al RCR, care prevede că: ”pe drumurile cu circulație dublu sens

care au cel puțin două benzi pe direcție este interzisă intrarea pe banda de circulație destinată sensului opus” și art. 43, pct. 3) lit. a) al RCR, care prevede că: toate drumurile atunci când carosabilul este delimitat prin liniile marcajului, circulația vehiculelor trebuie să se efectueze strict în limitele benzilor”, a început manevra de schimbare a direcției de deplasare spre stânga, intersectând marcajul rutier 1.3 ”linie îngustă continuă dublă ”- ceea ce este interzis, ieșind pe partea carosabilă de contrasens în fața motocicletei de model xxxxx, fără n/î, condusă de Onofraș Andrei, care era antrenat în manevra de depășire și se deplasa în aceeași direcție spre or. Ialoveni. Ca urmare a acțiunilor lui Bîrca Anton s-a produs tamponarea motocicletei model xxxxxcu mijlocul de transport de model xxxxx cu n/î XXXXX, în urma căruia Onofraș Andrei a primit, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 88-1452D din 07.08.2012, o vătămare corporală gravă, care are legătură direct cu decesul acestuia din 23.07.2012.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Avocatul Malanciuc Viorel în numele succesorului părții vătămate Onofraș Alexandr, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Bîrca A., să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, inclusiv să fie admisă integral acțiunea civilă.

În argumentarea poziției relevate, avocatul Malanciuc Viorel a invocat că, deși în partea descriptivă, instanța de judecată a descris fapta și acțiunile inculpatului, instanța de judecată în dispozitivul sentinței, n-a indicat faptul că Bîrca Anton, este sau nu recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal. La fel, apelantul nu este de acord cu soluția instanței de fond și în partea respingerii acțiunii civile. De asemenea, solicită repunerea în termen a cererii de apel, motivând că a luat cunoștință cu sentința instanței de fond din 08.07.2019 la data de 10.10.2019, cu admiterea apelului declarat.

3.2 Reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton, Bîrca Eugenia, care solicită obligarea Instituției Medico-Sanitare Publice - Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău să-l elibereze pe fiul său, Bîrca Anton, în legătură cu condițiile indecente de viață - înrăutățirea stării sănătății de la aplicarea „lecuirii” cu medicamente inadecvate, conform prescripțiilor noi a medicului de familie.

În motivarea apelului a indicat că, atît organul de urmărire penală, cît și instanța de fond a examinat cauza neobiectiv, fără a da o apreciere obiectivă tuturor circumstanțelor de fapt și de drept, invocând în acest sens, că Bîrca Anton urma să aibă calitate de parte vătămată, deoarece consideră că accidentul rutier a avut loc din vina lui Onofraș Andrei, care era în stare de ebrietate avansată și se deplasa cu o viteză excesivă de peste 100 km/h.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, a fost respinsă ca depusă peste termen, cererea de apel declarată de către Bîrca Eugenia, reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton și repusă în termen cererea de apel declarată de avocatul Malanciuc Viorel în interesele lui Onofraș Alexandr, succesorul victimei Onofraș Andrei, și respins, ca nefondat, apelul declarat de avocatul Malanciuc Viorel în interesele lui Onofraș Alexandr, succesorul victimei

Onofraș Andrei, cu menținerea acesteia.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, din conținutul procesului - verbal al ședinței de judecată din data de 29 mai 2019, ora 13:21, rezultă că reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton - Bîrcă Eugenia, inclusiv avocatul Tăut Ion, acționând în interesele inculpatului Bîrca Anton, cât și succesorul victimei Onofraș Andrei, Onofraș Alexandr și avocatul acestuia, Malanciuc Viorel, au fost prezenți la cercetarea judecătorească, fiind înștiințați despre ședința de judecată pentru pronunțarea sentinței (f.d.17-19, vol. III), însă din motive necunoscute instanței, atât reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton - Bîrcă Eugenia, cât și succesorul victimei Onofraș Andrei, Onofraș Alexandr și avocatul acestuia, Malanciuc Viorel, nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței (f.d. 21 vol.III).

La fel, din materialele cauzei (f.d.27, vol. III), se atestă că în adresa reprezentantului legal al inculpatului Bîrca Anton - Bîrcă Eugenia, succesorul victimei Onofraș Alexandr și avocatul Malanciuc Viorel în interesele succesorului victimei, a fost expediată câte o copie a sentinței din data de 08 iulie 2019, în care este indicat termenul și modul de contestare a acesteia.

În ordinea celor relevate, instanța de apel a constatat că deși, reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton - Bîrcă Eugenia, a cunoscut despre data pronunțării sentinței, aceasta nu s-a prezentat la data de 08 iulie 2019 ora 12:00, când a avut loc pronunțarea sentinței, deși chiar și avocatul Tăut Ion, care-i apăra interesele inculpatului Bîrca Anton a fost prezent la pronunțarea sentinței, fiindu-i înmănată o copie a actului judecătoresc (f.d.26, vol.III), în sentința atacată fiind indicat modul și termenul de atac, și în pofida acestui fapt, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Bîrcă Eugenia a declarat apel împotriva sentinței menționate abia la data de 03.12.2019.

Prin urmare, situația constatată denotă omiterea termenului de declarare a apelului prevăzut în alin.(1) al art. 402 Cod de procedură penală, iar termenul de apel este un termen procesual legal, iar depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

În aceste circumstanțe, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în cererea de apel declarată de către Bîrca Eugenia, reprezentantul legal al inculpatului Bîrca Anton, împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 08.07.2019.

Totodată, avocatul Malanciuc Viorel în interesele succesorului victimei Onofraș Andrei, Onofraș Alexandr, invocă faptul că a luat cunoștință cu sentința din 08.07.2019, la 10.10.2019, când a recepționat-o prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin plicul anexat (f.d.38, vol.III), termenul de atac fiind omis, motiv pentru care consideră posibilă repunerea în termen a apelului.

Instanța de apel a notat că deși a fost omis termenul de declarare a apelului, este argumentat temeiul invocat privind omiterea termenului de declarare a cererii de apel, circumstanțe ce motivează repunerea în termenul de atac a avocatului în interesele succesorului victimei împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 08 iulie 2019.

Reieșind din materialele dosarului, instanța de apel a considerat că, instanța de fond a constatat corect starea de fapt și de drept și a conchis just că acțiunile săvârșite de inculpatul Bîrca Anton se încadrează în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, după semnele calificative „încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat decesul unei persoane”.

Astfel, luînd în considerare circumstanțele relevate supra, instanța de apel a considerat corectă concluziei instanței de fond de absolvire de răspundere penală a inculpatului Bîrca Anton pentru săvârșirea faptei prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Codul penal și aplicarea față de acesta a măsurilor de constrângere cu caracter medical, cu trimiterea lui la tratament prin constrângere cu supraveghere obișnuită în Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău.

Instanța de apel a apreciat critic dezacordul avocatului Malanciuc Viorel precum că instanța de fond neîntemeiat a respins acțiunea civilă, or s-a stabilit că Bîrcă Anton a săvârșit fapta fiind iresponsabil, iar în lipsa confirmării faptului că în privința ultimului ar fi instituite măsuri de ocrotire judiciare, precum și instituirea ocrotitorului provizoriu, curatorului sau, după caz, tutorele, acesta nu poate răspunde pentru repararea prejudiciului cauzat pentru acțiunile sale.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar declarat de către reprezentantul legal al inculpatului, Bîrca Eugenia, prin care solicită să se intenteze procesul judiciar în condițiile legislației naționale și internaționale în vigoare, așa precum nu există nici un motiv de aplicare față de inculpat - Bîrcă Anton, fiind absolvit de pedeapsa penală prin decizie de judecată definitivă și executorie, să fie obligată Instituția Medico-Sanitară Publică-Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău să-l elibereze pe fiul său, Bîrcă Anton, în legătură cu condițiile indecente de viață-înăutățirea stării sănătății de la aplicarea „lecuirii” cu medicamente inadecvate, conform prescripțiilor noi a medicului de familie, care se găsește în instituția medicală, nominalizată mai sus cinci luni și șapte zile.

În motivarea recursului indică:

- întocmirea acestui proces-verbal la fața locului cu privire la infracțiunea comisă, calificată neîntemeiat, conform dispozițiilor art. 264 alin. (3) Cod penal, nu au fost luate în considerație probele pertinente și concludente, conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, iar ofițenul de urmărire penală nu i-a explicat dreptul de a contesta acest proces-verbal, fiindu-i adus la cunoștință faptul, că el va fi trimis în judecată, unde poate să-și exprime dezacordul vis-a-vis de faptele relatate;

- la data de 08.07.2019 a fost adoptată sentința, de către magistratul - Doroftei Natalia, nefiind de acord cu trimiterea fiului-Bîrca Anton la tratament prin constrângere cu supraveghere obișnuită (ceea ce nu a fost făcut, fiind transferat din secția Nr.2 în secția Nr.1 la spitalului în cauză), în condițiile căruia a slăbit cu 12 kg prin procedură de „lecuire”, contrar legislației în vigoare, iar la data de 04.12.2019 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, decizia fiind executorie, cu drept de recurs în termen de 30 zile, din momentul pronunțării integrale a acesteia, însă, a luat act de cunoștință, doar, cu dispozitivul deciziei în cauză la data de 13.02.2020 la cancelaria Judecătoriei Hîncești, însă, a

respectat strict termenul de atac de la o instanță de judecată la alta ierarhic superioară, din condițiile legii procesual-penale.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece recurenta nu a folosit calea de atac apelul.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțat la 04 decembrie 2019 în prezența procurorului, avocatului inculpatului Corolevschi G., reprezentantului legal al inculpatului Bîrcă E., avocatului succesorului părții vătămate Onofraș A., Malanciuc V., fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 66-69), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 03 ianuarie 2020.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel rezultă, că decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 03 ianuarie 2020, fiind prezent doar procurorul și succesorul părții vătămate Onofraș A., iar avocatul inculpatului Corolevschi G., reprezentantului legal al inculpatului Bîrcă E., avocatul succesorului părții vătămate Onofraș A., Malanciuc V., nu au fost prezenți, fiind înștiințați despre ziua pronunțării deciziei.

Instanța de recurs reține, că avocatului succesorului părții vătămate Onofraș A., Malanciuc V., avocatului inculpatului, Corolevschi G. și reprezentantului legal al inculpatului Bîrcă E., în conformitate cu art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, li s-au expediat copia deciziei motivate, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 70).

Prin urmare, Colegiul atestă că reprezentantul legal al inculpatului Bîrcă E., a declarat recurs ordinar împotriva hotărârii instanței de apel la data de 03 martie 2020, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de plic (f.d. 88).

În prezenta speță, Colegiul penal constată că, termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 03 ianuarie 2020, pe când reprezentantul legal al inculpatului Bîrcă E, a depus recurs ordinar, la data de 03 martie 2020, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Ce ține de argumentul recurentului, precum că a luat cunoștință, doar, cu dispozitivul deciziei în cauză, la data de 13.02.2020 la cancelaria Judecătoriei Hîncești, însă, a respectat strict termenul de atac, instanța de recurs reține că

termenul de atac începe a curge de la data pronunțării integrale a deciziei, adică – 03 ianuarie 2020 și nu de la momentul recepționării acesteia sau când s-a apropiat să facă cunoștință cu aceasta. De asemenea, Colegiul remarcă, că avocatul inculpatului Corolevschi G., reprezentantului legal al inculpatului Bîrcă E., au fost înștiințați, despre data pronunțării deciziei integrale, însă ultimii nu s-au prezentat, astfel, asumându-și responsabilitate pentru realizarea dreptului de atac asupra deciziei nominalizate, când reprezentantul legal al inculpatului Bîrcă E., urma să dea dovadă de diligență la realizarea dreptului de a ataca hotărârea instanței de judecată, cu care probabil putea să nu fie de acord.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal, conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către reprezentantul legal al inculpatului – Bîrca Eugenia, a fost depășit, impunându-se în consecință inadmisibilitatea recursului, ca fiind declarat peste termen.

9. Conform art. art. 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către reprezentantul legal al inculpatului – Bîrca Eugenia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe *Bîrca Anton Xxxxx*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia motivată pronunțată integral la **30 iulie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Boico Victor